

เล่ม ๑๔ เพิ่ม แผ่นที่ ๔๔ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๖ น้ ๗๒๐

มีกำหนด

พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัวทหาร รวบ น้ ๗๒๐
ประกาศตั้ง ผู้บัญชาการกรมตำรวจ น้ ๗๒๓

โรงพิมพ์บางขุนนนท์

พระราชกำหนด

เครื่องแต่งตัวทหาร รวบ

พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ

ดำรัส เหนือเกล้าฯ สั่งว่า บรรดา ทหาร รวบ
ทั้ง ปวง ที่ นอก จาก กอง ทหาร มหาเด็ก แล้ว
ให้ ใช้ เครื่อง แต่งตัว ดัง นี้

- มาตรา ๑ เครื่อง แต่งตัว อัน เป็น หลัก ดัง นี้ มี ๔ อย่าง คือ
 - อย่าง ๑ เสื้อ สีเทา เป็น รูป ทูนิค (Tunic) คอพับ มี กระเป๋า หลัง แด ข้าง มี ป่า เป็น แผ่น ผ้า กว้าง ๕ ซอง ดี เมตร
 - อย่าง ๒ กางเกง ขา ยาว สี น้ำเงิน แก่
 - อย่าง ๓ หมวก แฮต เมต ดี ชาว มี ยอด มี ติวรา แด ไร่ รัต คาง สำหรับ ใช้ ใน คราว แต่ง เป็น เค็ม ยศ
 - อย่าง ๔ หมวก แก๊ป ทรง หม้อ ตาด สี เทา มี บัดอก ชาว มี สาย รัต คาง สำหรับ ใช้ ใน คราว แต่ง เป็น ครึ่ง ยศ

มาตรา ๒ ทหารต่างเหล่า ซึ่งควรจะมีที่
หมายให้เห็น แลต่าง ก็ให้ผู้บัญชาการ กรม
ยุทธนาธิการ กำหนดให้ใช้เครื่องหมายเหล่า ตาม
เห็นสมควร

มาตรา ๓ ทหารทั้งปวง พวกที่อยู่ประจำ
ตำแหน่งในราชการทหาร พึงให้ใช้ที่หมายดังนี้

ที่ ๑ นายทหารผู้ใหญ่ คือ ชั้นหัวหน้า
พนักงานในกรมยุทธนาธิการ ใช้สาย
โยงยศ

ที่ ๒ นายทหารชั้นกลาง คือ นายพันนายร้อย
ผู้ประจำกองรบ ใช้พระเกี้ยวติด
ที่คอเสื้อ ผู้ช่วยกองรบใช้ดอกจันทน์
ติดที่คอเสื้อ

ที่ ๓ นายทหารชั้นต่ำ คือ นายสิบผู้ประจำ
กองรบ ใช้เสกหมายกองติดที่คอเสื้อ
ผู้ช่วยกองรบ ใช้ดอกจันทน์ติดที่
คอเสื้อ

ที่ ๔ พลทหาร ใช้เสกหมายกองติดที่คอเสื้อ
พวกที่อยู่ นอกราชการทหาร จะใช้เครื่อง
หมายเหล่านี้ไม่ได้

มาตรา ๔ บรรดา นายทหารชั้นสูง คือ จอม
พลแต่ นายพล ต้องใช้ที่หมายในเครื่องแต่งตัว
เพิ่มขึ้น ให้เห็นผิดกันกับ นายทหารชั้นกลาง
แลชั้นต่ำ คือ

อย่าง ๑ มีพู่ขนห่าน บักบนยอดหมวก
แต่เดิมต ใช้เฉพาะเวลาแต่งเต็มยศ

อย่าง ๒ มีตราประทุมอุณาโลม ติดที่หน้า
หมวกเก็บ

อย่าง ๓ มีรัตคต ทอง คาค เวลาแต่งเต็มยศ

อย่าง ๔ มีขดใบถวดแดง ที่เสื้อตรงริมคอ
ริม่าอกคั่นข้อมือ แลปากกระเบ้า

อย่าง ๕ มีแถบแดงกว้าง ๒๒ มิลลิเมตร
คู่หนึ่ง ติดที่ตะเข็บขาทางเกงข้าง
นอกห่างกัน ๖ มิลลิเมตร ทั้งสองข้าง

มาตรา ๕ บรรดา นายทหารชั้นกลาง คือ
นายพันกับนายร้อย ต้องใช้ที่หมายในเครื่อง
แต่งตัวเพิ่มขึ้น ให้เห็นผิดกันกับ นายทหาร
ชั้นสูง แลชั้นต่ำ คือ

อย่าง ๑ มีตราประทุมอุณาโลม ติดที่หน้า
หมวกเก็บ

อย่าง ๒ มีรัตคตสีแดง สำหรับใช้คาค
เวลาแต่งเต็มยศ

อย่าง ๓ มีขดใบถวดแดง ที่เสื้อตรงริมคอ
ริม่าอกคั่นข้อมือ แลปากกระเบ้า

อย่าง ๔ มีแถบแดงกว้าง ๕ ซองติเมตร
ติดที่ตะเข็บขาทางเกง ข้างนอก ทั้ง
สองข้าง

มาตรา ๖ นายทหารทั้งปวง ซึ่งมีตำแหน่ง
ยศสูงต่ำกว่ากันนั้น ให้มีเครื่องหมายให้เห็น
ลำดับชั้นต่างกันดังนี้

ที่ ๑ ตำแหน่งจอมพล บ่าแลคอเสื้อปัก
ทองเป็นลายขอบ มีลายกลางด้วย

ที่ ๒ ตำแหน่งนายพล บ่าแลคอเสื้อปัก
ทองเป็นลายขอบ มีจักรติดที่บ่าด้วย

นายพลเอก ๓ จักร

นายพลโท ๒ จักร

นายพลตรี ๑ จักร

ที่ ๓ ตำแหน่งนายพัน มีแถบทองติดพาด
บนคอเสื้อ บ่าขดใบถวดทองแดง
กลางติดแถบทองพาด มีจักรติด
ทับด้วย

นายพันเอก ๓ จักร

นายพันโท ๒ จักร

นายพันตรี ๑ จักร

ที่ ๔ ตำแหน่งนายร้อย บ่าขดใบถวดทอง
มีจักรติดด้วย

นายร้อยเอก ๓ จักร

นายร้อยโท ๒ จักร

นาย ร้อยตรี ... จักร

มี บังคับ ที่ แขน ช้าย

มี บัง

มี บัง

มี บัง

มี บัง

มาตรา ... เครื่องมือ ที่ สำหรับ ใช้ กับ เครื่อง
ต่าง ๆ นี้ นายทหาร ตั้งแต่ ชั้นนาย ร้อย ขึ้น
ไป กับ ทั้ง นายสิบ พนักงาน ใช้ กระบี่ มี พู่ แดงสาย
กระบี่คาด ใน เลื่อ เว้น แต่ เวลา เมื่อ ส่วน ส่วน
ถูก เจ้ากรม ... จึง ให้ ใช้ คาด นอก เลื่อ
ร้อย ก่อตั้ง แต่ ชั้น ชั้น นาย สิบ กรม กับ
ทั้ง พล ทหาร ใช้ ชั้น มี เข็ม ขัด ร้อย ชั้น ชั้น กับ
ของ ตาม ปกติ ... นอก เลื่อ

มาตรา ๘ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
ให้ นายทหาร ... ทำ เลื่อ รูป ราชเบเตนค์
ด้วย ผ้า ขาว ... ประดับ ด้วย มา ที่ ก่อตัว ไว้ ใน
มาตรา ๖ กับ ทั้ง กางเกง ผ้า ขาว ไม่มี แถบ ชั้น
ไว้ ... ที่ กำหนด ไว้ แล้ว นน
ไว้ อีก อย่าง หนึ่ง สำหรับ แต่ง ตน โดย ล่าดอง
ๆ ... ฎา ประจำ นำ ที่ ชั้น
ไม่ เนื่อง ... ทหาร แต่ ไม่ ใช้ เวลา ไป ใน
การ พระราช พิธี ซึ่ง มี หมาย ให้ แต่ง ครึ่ง ยศ ฎา
เต็ม ยศ นั้น พระราช ประสงค์ ที่ ทรง พระ กรุณา
โปรดเกล้า ... พระราชทาน พระ บรม ราชานุญาต
ทั้งนี้ ก็ เพื่อ ... ให้ การ แต่ง ตัว แห่ง นาย ทหาร
ได้ เปรียบ ไป ชอบ ด้วย การ ด้วย เวลา จะ แต่ง แต่ง
เลื่อ ขาว กางเกง ขาว ... ส่วน หมวก กับ เท้า นั้น
ก็ ให้ ฎา ... กระบี่ ด้วย ก็ ได้ อีก อย่าง หนึ่ง จะ
ใช้ แต่ เลื่อ ขาว ... กางเกง ตาม ตำแหน่ง ยศ
ส่วน หมวก กับ เท้า ก็ ให้ ฎา คัด กระบี่ ด้วย ก็ ได้
แล้ว แต่ จะ แต่ง ตาม ที่ ... แก่ กาด แด เวลา

มาตรา ... เพื่อ จะ บังคับ กัน ... มิ ให้ เกิด ความ
เข้าใจ ผิด ไป จาก พระราชกำหนดนี้ ให้ กรม

สรรพคุณ ทำ เครื่อง แต่ง ตัว ทุก สิ่ง ตาม พระราช
กำหนด ขึ้น ไว้ เปรียบ ตัว อย่าง ใน คถง สรรพคุณ
สำหรับ เปรียบ แบบ ใน การ สร้าง เครื่อง แต่ง ตัว จะ
ทำให้ พี้ยน ผิด ไป จาก แบบ นั้น ไม่ได้

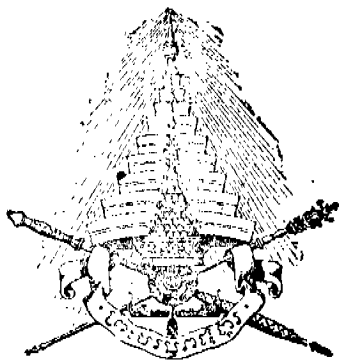
มาตรา ๑๐ เครื่อง แต่ง ตัว ตาม ที่ กำหนด
มา แล้ว ทุก อย่าง นี้ ให้ เปรียบ อัน แต่ง ได้ ตั้งแต่
บัด นี้ เป็น ต้น แด ต่อ ไป เว้น ไว้ แต่ ถ้า ยัง ไม่มี
พร้อม เปรียง กัน เวลา เข้า แถว ตาม กระบวน
ทหาร ผู้ ที่มี เครื่อง แต่ง ตัว อย่าง ใหม่ แล้ว ก็
ต้อง คง แต่ง อย่าง เก่า ให้ เหมือน ผู้ ที่ ยัง ไม่มี ไป
ก่อน กว่า จะ ได้ มี พร้อม เปรียง กัน

มาตรา ๑๑ เครื่อง แต่ง ตัว ตาม พระราช
กำหนดนี้ พวก ที่ กำลัง อยู่ใน ราชการ ทหาร
ต้อง ที่ ให้ เบิก ของ หดวง ไป ใช้ ตลอด เวลา ที่ อยู่
ใน ราชการ ทหาร พวก ที่ อยู่ นอก ราชการ ทหาร
มี ประสงค์ จะ แต่ง ก็ ต้อง ที่ จัด หา ด้วย ตนเอง
ถ้า หาก จะ ได้ ของ หดวง ก็ ต้อง โดย พระ บรม
ราชานุญาต

มาตรา ๑๒ ทหาร คน ไต ประพฤติ ให้ ผิด ด้วย
พระราชกำหนดนี้ มีความ ผิด ฐาน ผิด พระ
ราช อาญา

มาตรา ๑๓ บุคคล ผู้ ไต ฎา พวก ไต บรรดา
ที่ ไม่ ได้ มี ตำแหน่ง ใน กรม ทหาร บก จะ แต่ง
ตัว เอง ก็ ได้ ฎา จะ จัด ให้ ผู้ ไต ผู้ หนึ่ง แต่ง ก็ ได้ ด้วย
เครื่อง แต่ง ตัว อัน ต้อง ตาม พระราช กำหนด นี้
ฎา ต้อง ตาม แบบ เก่า ซึ่ง ทหาร ใน ราชการ แด
นอก ราชการ ยัง คง ได้ แต่ง เข้า มา สู ราชการ อยู่
บุคคล ผู้ ไต ฎา พวก ไต นี้ มีความ ผิด ถ้า ใน เวลา
ปรกติ ให้ ปรึบ เป็น เงิน ไม่ เกิน ๕๐๐ บาท ฎา ซึ่ง
ไว้ ใช้ ฎา ไม่ ใช้ การ หนัก ไม่ เกิน ๖ เดือน ฎา ทั้ง
สอง อย่าง ตาม ควร แก่ ความ ผิด ที่ มี มาก ฎา
น้อย นั้น ถ้า ใน เวลา สงคราม ให้ นาย ทหาร
ประชุม กัน ปรึกษา โทษ ตก ลง กัน เห็น ควร
ลงโทษ อัน ไต ก็ ให้ กระ ทำ ฉะนั้น

มาตรา ๓๔ ให้กระทรวงการโหมแดงมณฑล
 นาธิการเป็นผู้รักษา พระราชกำหนดนี้ ให้ดำเนิน
 ไป โดยที่ ต้อง ด้วย แบบ อย่าง จง ทุก ประการ
 พระราชกำหนดให้ไว้ ณ วัน พุทธศักราช
 ที่ ๒๗ มกราคม รักษากงศักราช ๑๓๖๐

ประกาศ ตั้ง ผู้บัญชาการ กรมศุขาภิบาล

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาเจ้าฟ้าดวงจันทร์ พระเจดจ่อมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยมีพระราชประสงค์จะให้ข้อความที่กล่าวในพระราชบัญญัติศุขาภิบาล รักษากงศักราช ๑๓๖๐ นั้น ดำเนินไป เต็มบริบูรณ์ โดยเร็วที่จะเป็นไปได้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า นำที่ต่าง ๆ นั้น ตกอยู่กับเสนาบดี กระทรวงพระนครบาล มากนักสมควรที่จะตั้งเจ้าพนักงานใหญ่ในกรมศุขาภิบาล ถัดเสนาบดีลงไป อีกคนหนึ่ง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ เป็นผู้บัญชาการ กรมศุขาภิบาล

มีหน้าที่ดังนี้ คือ

๑. พระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ จะต้องตรวจการต่าง ๆ ของกรมศุขาภิบาล
๒. พระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ จะต้องเรียกรายงานจากเจ้าพนักงานแพทย์ใหญ่ และจากพนักงานช่างใหญ่ศุขาภิบาล ตามสมัยที่จะเห็นสมควร ดังมีความแจ้งอยู่ในมาตรา ๒ และ

มาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติศุขาภิบาล รักษากงศักราช ๑๓๖๐ นั้นแล้ว กับทั้งต้องเรียกความเห็นของเจ้าพนักงานใหญ่ทั้งสอง ให้ช่วยกันทำการทั้งหลายทั้งปวง เพื่อจะได้ดำเนินไป ตามพระราชบัญญัติ นั้น

๓. ตามมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติ นั้น ให้พระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ จะเรียกกรมศุขาภิบาล ประชุมได้เป็นครั้งเป็นคราว ที่เป็น การสะดวก แต่เป็นประธาน แต่เป็นผู้ตัดสินใน การที่จะไม่ตกลงแก่กันนั้น แต่ ถ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ ไม่เห็นตกลงกับเจ้าพนักงานใหญ่ทั้งสอง ใน กรมศุขาภิบาลแล้ว ให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย

๔. ให้พระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ ยื่นบัญชีใช้จ่ายใบเสร็จแต่เงินรับในปีนั้น กับทั้งงบประมาณสำหรับปีหน้า ต่อเสนาบดี กระทรวงพระนครบาล ให้ทันแก่เวลา

๕. พระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ จะต้องตรวจแทนเสนาบดี กระทรวงนครบาลทั่วไป ในหน้าที่ใด ที่ใด กล่าวแล้วในพระราชบัญญัติศุขาภิบาล ซึ่งจะเป็นการตกอยู่กับเสนาบดีเอง ตามที่ได้เป็นหัวหน้าของกรมศุขาภิบาล ให้วินิจฉัยข้อความจะเกิดขึ้น ในที่นำของเจ้าพนักงานแพทย์ใหญ่ แต่เจ้าพนักงานช่างใหญ่ศุขาภิบาล แต่ให้ยื่นรายงานเป็นครั้งคราว ต่อเสนาบดี กระทรวงพระนครบาลในการที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อรักษาความสะอาดนั้น เพียงใด แต่ราชการในกรมที่เป็นอยู่ นั้น ให้มีจดหมายเหตุ แต่ความเห็นที่จะทำต่อไป โดยที่เป็นผู้บัญชาการ จะเห็นว่า มีประโยชน์

ประกาศมา ณ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ รักษากงศักราช ๑๓๖๐ เป็นวันที่ ๑๐๓๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้